

s. v. *roda*, Pla de Rodes), i format a tall d'adjectiu, com *Castell-berguedà*, *Puig-Cerdà*, *Torre Pallaresa* etc.

Aquest seria *Roc Catari*, de l'adj. *catari* (així o deformat en *patari(n)* «sectaire vaudois», com sovint digueren els trobadors: *PDPF*); és sabut que els heretges albigesos o *càtars* es refugiaren a Cat., en massa durant la matança del S. XIII, organitzada per Simon de Montfort i San Domingo de Guzmán, i és versemblant que se n'aplegués algun grup en aqueixes clotades; durant la pseudo-croada contra Catalunya, en temps de Pere el Gran i el seu fill, ocupat el Rosselló pels fills de S. de Montfort, s'hi sentirien més segurs; mentre que d'altres, com els Vilamurs i els Foix, adquirien grans feus en els nostres Pirineus centrals.

Rocaverd (Poblet), *V. Verd*, *Comaverd* i *Vilaverd* 15

DERIV. EL ROQUER, que ha donat *NLL* en massa; basti citar-ne uns pocs casos: *El Roquer*, mas sota un gran penyal a la dr. del riu, en te. *Les Llosses* 20 (*Rip.*) (xxxvii, 141.3; *CATorras*, 122) (*IGC*: '49 × '09)); un altre damunt del Ter, en el camí de Susqueda al Sri. del Coll d'Osor (1934, exc. 112, Ll. i, 56). *Molí Roquer*, a les Guillerries, te. St. Hilari, vora la crtra. de Vic, en el Pla d'Arenes, abans de Collsesplanes (exc. 50, 1925).

ROQUEROLA, *Mola de ~*, un dels cims culminants de la Serra de Prades, 1204 alt., entre les valls de Poblet i la del riu Brugent, damunt Farena (exc. 184, 1930).

LA ROQUETA, trio, entre molts exs.: castell de *La Roqueta* a l'Anoia, te. Tous.

MENCIONS ANT. S. XII: *Rocheta*, llistes Pladevall de les parr. vigatanes (tots tres docs., p. 72); 1359: Castell de *La Roqueta* (*CoDoACA* xii, 30); *La Roqueta*, te. Castellfollit de Riu Bragós, 1078 (id. lleg. arx. Sols.).

ROQUETES, molts, p. ex.: a Palmerola, St. Boi de Lluçanès, St. Julià de Ramis, i a Mall. El més important és el mun. de *Roquetes*, suburbi de Tortosa, a la dr. de l'Ebre, ja doc. S. XII (*GGC*, 759).

EL ROQUET. No creguem que sigui un dim. aquest *NL* bastant repetit, sinó un col·lectiu amb el sentit de 'renglera de roques'.

Així com hi ha formacions en *-ell* (-ETULUM) junt amb tants col·lectius en *-ETUM* (com *Llorell/Lloret*, *Pinell/Pinet*, *Espinabell/Espinalbet*), també junt amb *Roquet* es troba *Roquell*, nom d'un paratge en el curs del riu Ebre, sota «un despenyat de roques», tancat per una *peixera*, on s'hi va afonar un vaporet: *fokéll* 50 digueren a Casac. els llauters de Móra, que l'hi duien el 1924.

1) *Roquet*, te. Palafolls, avui mas entre Vallplana i Can Reixac, prop de St. Pere de Vivelles (1968). 2) Mas dins el terme de La Barroca (vall de Llémna, **xiv**). 3) Mas *fokéll*, ravalet te. Aravell, a l'Urgellet, cap a La Trobada i la Torre de St. Climenç (exc. 200, Ll. i, 22). 4) Clot de *Roquet*, te. Esterri de Cardós (1934, Ll. 18, p. 90). 5) Al peu del Montnegre, Maresme de Llevant, constituïa un gros veral, dins el qual es comp-

taven moltes masies, del te. de St. Cebrià de Vallalta, a les quals s'afegia aquest *NL* com a determinatiu: *Can Climent de Roquet*, *Can Perelló de Roquet* etc.

¹ Si no hi ha un lapsus en aquesta forma hapax, potser en podríem deduir que en aquest cas el nom vingué verament de RUPE FORTE? — ² No impossible pensar en un part. de l'arrel *lwz* 'ametlla, ametller' i derivats. *RMa*, s. v. *amigdalus* (241) li posa un verb en formes II i V, que faria el part. pass. *muláyuaz* o *mutláyuaz*, i és sabut que l'hispano-àrab canvià vulgarment *mu-* en *ma-*. El sentit seria causatiu: 'donar aparences d'ametlla': i *PAlc* registra realment *mulauyaz* «almendrada». Potser unes roques de pedra pinyolenca?; però com que caldria un canvi rotacista de *-z* en *-ra* i admetre encara altres anomalies fonètiques, tot plegat és rebuscat i més aviat forçat. — ³ Era llavors una vetusta masia, prolongació de l'*Hospitalet*, que citarem de seguida. A l'E. Mj. havia estat un establiment de refugi per als viatgers i traginers: en el camí directe de Tolosa i Cerdanya a Bna., més curt que per l'alta collada de Toses, i preferible fora del rigor de l'hivern; modernament substituït pel túnel de Toses i ara l'anomenat «del Cadí», que passa just allà dessota.

RODA (I) i els diversos noms de lloc homònims

Provenen essencialment de *rōta*, que en llatí i romànic designa les rodes dels mecanismes i formes semblants; si bé alguns vindran més aviat de la forma que vestí en cèltic, o una altra llengua germana, aquest mot de nissaga indoeuropea. Anticipem que la *-d-* catalana entre vocals no pot venir d'una *-d-* intervocàlica, per tant això ja descarta la possibilitat que cap d'ells provingui d'un ètmon amb *-d-* (que dóna el so de *-z-* en català, darrere l'accent); per consegüent queda descartat que es tracti del nom grec *Ῥῥῶδας*, d'on ve el de la vila empordanesa de *Roses*; o tot altre, com *RAUDA*, origen del nom de la petita ciutat cast. de *Roa* (entre Burgos i Sòria).

Ja l'estructura dels llocs mostra una inequívoca forma rodona: així (1), també (3), emplaçat dins el gran meandre del Ter, i segurament el planell de serra on s'edificà el monestir de Sant Pere de *Roda* (2), en els alts vessants d'una escarpada serra, *havia de tenir una* ampla forma arrodonada, capaç de contenir la grandiosa edificació.

Es tracta, doncs, d'un lloc comú de la toponímia, que es repeteix arreu en tota l'àrea hispànica; al capdavant el mateix que ha motivat *NLL* com *Vila-rodona*, *Puig-rodó*, *Font-rodona*, *CORTE ROTUNDA* (d'on *Quatretonda*, art. supra), i els molts *Pla de Rodes*, *Roc rodair* etc. que detallarem a la fi. També en el domini castellà: el *Monasterio de Rueda*, edificat dins una gran corba de l'Ebre, enfront d'Escatrón, uns 25 k. a l'O., aigües amunt de Casp. *Rueda*, poble important, més a ponent, és també vora un riu, el Jalón (30 k. de la desembocadura), i aquí ultra les sinuositats del riu, no tem que la forma originària del nom (aragonès arcaic)